

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539) zarządza się, co następuje:

§ 1. W 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”, który jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się do finansowania kosztów działań wymienionych w ust. 8 załącznika do rozporządzenia podjętych od dnia 1 stycznia 2015 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1261).

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie

1. Identyfikacja programu

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: afrykański pomór świń (African swine fever – ASF)

Okres realizacji programu: 1 stycznia – 31 grudnia 2015 r.

2. Dane historyczne dotyczące rozwoju epidemiologicznego afrykańskiego pomoru świń

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Wirus prawdopodobnie został przeniesiony poprzez odpady kuchenne użyte do karmienia świń, pochodzące ze statku płynącego z Afryki, który zawiązał do portu w Poti (Gruzja). Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski, choroba ta bardzo szybko rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r., białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono dwa przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od 17 lutego do 31 października 2014 r. stwierdzono 19 przypadków (ASF) u dzików oraz dwa ogniska ASF u świń - wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na terytorium dwóch powiatów (sokólski i białostocki) województwa podlaskiego. W 2014 r. stwierdzono ogniska oraz przypadki ASF u dzików na terytorium

Litwy, Łotwy i Estonii. Istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego szerzenia się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w państwach nadbałtyckich, z uwagi na duże kompleksy leśne na granicy między państwami nadbałtyckimi a Białorusią oraz znaczący ruch osobowy i tranzytowy między tymi państwami zwiększający ryzyko nielegalnego przewiezienia produktów żywnościowych skażonych wirusem lub przeniesienia wirusa przez środki transportu lub podróży.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z Obwodem Kaliningradzkim i wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko - mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę pobierane były od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na obszarze położonym w strefie I, a od października 2013 r. na obszarze położonym w strefie II i III badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. kontynuowane były badania w kierunku wykrycia ASF, zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie (Dz. U. poz. 996).

3. Opis programu

Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie, zwany dalej „programem”, przewiduje środki, których celem jest wzmocnienie ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ASF.

W związku z niekorzystnym rozwojem sytuacji związanej z ASF w państwach graniczących ze wschodu z Unią Europejską program przewiduje monitorowanie ASF

zarówno u dzików, jak i u świń w celu skutecznego przeciwdziałania rozprzestrzenieniu się tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Unii Europejskiej oraz środki przewidziane dla zwalczania choroby.

Program jest realizowany w 2015 r. i stanowi kontynuację programu realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”.

Zgodnie z art. 41 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539.), ASF należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program wprowadzany jest w drodze rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, po jego zatwierdzeniu przez Komisję Europejską.

Szacowane ogólne koszty realizacji programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2015 wynoszą 14 967 238,18 zł (EUR 3 759 195,56). Z ogólnej sumy szacowanych kosztów programu, Rzeczypospolita Polska będzie występowała z wnioskiem o współfinansowanie programu w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych w wysokości 13 505 809,38 (EUR 3 393 081,08). Wszystkie szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015, w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

Szacunkowe koszty realizacji programu w 2015 r, wyrażone w złotych zostały przeliczone na euro według prognozowanego kursu euro zawartego w wytycznych Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2014 r.

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwy celowe, działu 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12, przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia

zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego w ustawie budżetowej na rok 2015.

3.1. Cel programu

Celem programu jest ochrona terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa, przez:

- 1) badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zakup kontenera do zabijania świń przy użyciu dwutlenku węgla;
- 3) ubój lub zabicie świń na obszarze położonym w strefie I A określonej w ust. 3.2.1, w przypadku wystąpienia tej choroby u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 4) działania powiatowego lekarza weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia o ASF, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nadzór bierny);
- 5) pobieranie próbek i przeprowadzanie kontroli bioasekuracji z inicjatywy powiatowego lekarza weterynarii (nadzór czynny nad gospodarstwami) na obszarze położonym w strefie I A i I B określonymi w ust. 3.2.1;
- 6) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią (drogowe przejścia graniczne w: Kuźnicy Białostockiej, Bobrownikach, Kukurykach, Połowcach i Terespolu);
- 7) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa, polegającej na rozpowszechnieniu informacji o zagrożeniu ASF tak, aby te podmioty niezwłocznie zawiadamiały o podejrzeniu wystąpienia ASF zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia

zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt; podmioty nadzorowane, jak również rolnicy i myśliwi, powinni umieć rozpoznać pierwsze objawy zakażenia wirusem ASF oraz wiedzieć w jaki sposób zawiadomić o podejrzeniu wystąpienia ASF; podmioty te powinny również uzyskać informacje, w jaki sposób unikać rozprzestrzeniania się choroby, łącznie z wiedzą o ryzyku, jakie niesie wprowadzanie produktów wieprzowych do gospodarstwa, w którym utrzymywane są świny, w tym w szczególności wprowadzanie produktów pochodzenia wieprzowego z zagranicy; w kampanii powinny zostać również ujęte informacje o metodach bezpiecznej likwidacji padłych dzików lub dopuszczalnych sposobach zagospodarowania odstrzelonych dzików; myśliwi oraz leśnicy powinni być poinstruowani o obowiązku zawiadamiania odpowiedniego organu o każdym przypadku znalezienia padłego dzika; kampania informacyjna powinna obejmować również informacje o zasadach bioasekuracji;

8) prowadzenie szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz rolników i myśliwych, mających za zadanie przekazać wiedzę na temat ASF.

3.2. Realizacja programu

3.2.1. Podział terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na strefy według kryterium zagrożenia wystąpieniem ASF

Strefa I A – obszar objęty ograniczeniami

Do strefy I A należą powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części II ust. 4 załączniku do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich oraz uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63), zwanej dalej „decyzją 2014/709/UE”.

Tabela 1. Liczba stad oraz pogłowie świń na obszarze położonym w strefie I A (dane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 18 sierpnia 2014 r.)

Strefa I A	Województwo	Powiat	Gmina	Liczba świń	Liczba stad
Obszar objęty ograniczeniami	podlaskie	augustowski	Lipsk	1 848	270
	podlaskie	augustowski	Płaska	50	14
	podlaskie	białostocki	Czarna Białostocka	665	31
	podlaskie	białostocki	Gródek	42	14
	podlaskie	białostocki	Michałowó	241	28
	podlaskie	białostocki	Supraśl	25	5
	podlaskie	białostocki	Wasilków	158	7
	podlaskie	sejneński	Giby	1 918	127
	podlaskie	sejneński	Sejny, miasto Sejny	17 243	340
	podlaskie	sokólski	Dąbrowa Białostocka	8 899	484
	podlaskie	sokólski	Janów	4 742	156
	podlaskie	sokólski	Krynki	115	13
	podlaskie	sokólski	Kuźnica	325	48
	podlaskie	sokólski	Nowy Dwór	2 552	226
	podlaskie	sokólski	Sidra	1 805	142
	podlaskie	sokólski	Sokółka	1 026	161
	podlaskie	sokólski	Szudziałowo	767	84
Razem				42 421	2 150

Strefa I B – obszar ochronny

Do strefy I B należą powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I ust. 4 załącznika do decyzji 2014/709/UE.

Tabela 2. Liczba stad oraz pogłowie świń na obszarze położonym w strefie I B dane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z dnia 18 sierpnia 2014 r.)

Strefa I B	Województwo	Powiat	Gmina	Liczba świń	Liczba stad
Obszar ochronny	podlaskie	augustowski	Augustów, miasto Augustów	2 894	98
	podlaskie	augustowski	Bargłów Kościelny	808	107
	podlaskie	augustowski	Nowinka	254	41
	podlaskie	augustowski	Sztabin	618	127
	podlaskie	białostocki	Choroszcz	3 321	64
	podlaskie	białostocki	Dobrzyniewo Duże	189	16
	podlaskie	białostocki	Juchnowiec Kościelny	4 308	74
	podlaskie	białostocki	Łapy	8 461	100
	podlaskie	białostocki	Poświętne	51 943	129
	podlaskie	białostocki	Suraż	1 226	57
	podlaskie	białostocki	Turośl Kościelna	1 421	79
	podlaskie	białostocki	Tykocin	2 023	109
	podlaskie	białostocki	Zabłudów	6 540	48
	podlaskie	białostocki	Zawady	197	26
	podlaskie	Białystok	miasto Białystok	455	8
	podlaskie	bielski	Bielsk Podlaski	10 913	136
	podlaskie	bielski	Boćki	1 113	53
	podlaskie	bielski	Brańsk	5 938	140
	podlaskie	bielski	Orla	15 030	35
	podlaskie	bielski	Rudka	205	23
	podlaskie	bielski	Wyszki	3 875	96
podlaskie	hajnowski	Białowieża	0	0	

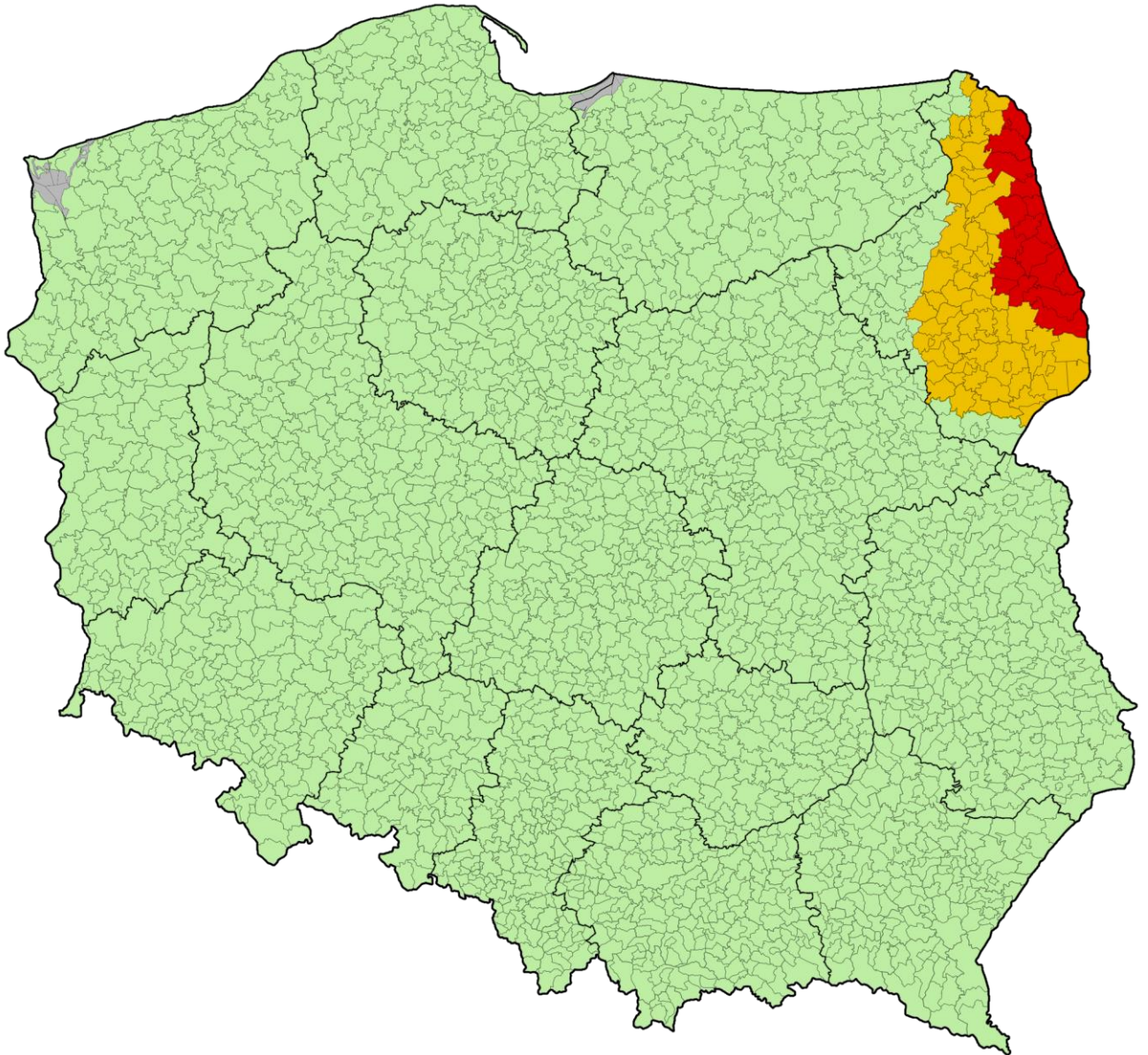
podlaskie	hajnowski	Czeremcha	41	14
podlaskie	hajnowski	Czyże	307	53
podlaskie	hajnowski	Dubicze Cerkiewne	1 982	45
podlaskie	hajnowski	Hajnówka	3 278	47
podlaskie	hajnowski	Kleszczele	125	40
podlaskie	hajnowski	Narew	578	39
podlaskie	hajnowski	Narewka	35	12
podlaskie	moniecki	Goniądz	12 966	131
podlaskie	moniecki	Jasionówka	4 096	115
podlaskie	moniecki	Jaświły	9 784	261
podlaskie	moniecki	Knyszyn	5 870	69
podlaskie	moniecki	Krypno	763	42
podlaskie	moniecki	Mońki	31 109	358
podlaskie	moniecki	Trzcianne	3 234	188
podlaskie	sejneński	Krasnopol	4 938	187
podlaskie	sejneński	Puńsk	8 501	149
podlaskie	siemiatycki	Dziadkowice	5 437	104
podlaskie	siemiatycki	Grodzisk	2 605	115
podlaskie	siemiatycki	Milejczyce	69	7
podlaskie	sokólski	Korycin	3 446	123
podlaskie	sokólski	Suchowola	4 190	276
podlaskie	suwalski	Raczki	7 909	188
podlaskie	suwalski	Rutka-Tartak	2 947	101
podlaskie	suwalski	Suwałki	12 371	139
podlaskie	suwalski	Szypłiszki	4 662	143
podlaskie	Suwałki	miasto Suwałki	1 593	24
podlaskie	wysokomazowiecki	Ciechanowiec	2 621	72
podlaskie	wysokomazowiecki	Klukowo	1 442	22

podlaskie	wysokomazowiecki	Kobylin-Borzymy	4 340	48
podlaskie	wysokomazowiecki	Kulesze Kościelne	2 333	25
podlaskie	wysokomazowiecki	Nowe Piekuty	2 023	20
podlaskie	wysokomazowiecki	Sokoły	6 252	51
podlaskie	wysokomazowiecki	Szepietowo	8 085	52
podlaskie	wysokomazowiecki	Wysokie Mazowieckie, miasto Wysokie Mazowieckie	8 420	126
podlaskie	zambrowski	Rutki	4 888	79
razem			294 972	5 031

Strefa II

Do strefy II należą pozostałe powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Mapa 1 – Mapa Polski z zaznaczonymi strefami (kolor czerwony – strefa IA, kolor żółty – strefa IB, kolor zielony – strefa II).

Obszar województwa podlaskiego (strefa I A i I B) charakteryzuje się stosunkowo niskim pogłowiem świń (głównie są to małe gospodarstwa przyzagrodowe). Na pozostałym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (strefa II) największe pogłowia świń notowane jest w województwie wielkopolskim, mazowieckim, kujawsko-pomorskim i łódzkim. Szczegółowe dane dotyczące liczby stad oraz pogłowia świń w podziale na wielkość gospodarstw w poszczególnych województwach zostały podane w ust. 4.4.2.

3.2.2. Kontrola stanu zdrowia świń i pobieranie próbek w strefach wyznaczonych zgodnie z ust. 3.2.1

Strefa I A

Na obszarze należącym do strefy I A wprowadza się środki zwalczania choroby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 61, art. 47 ust. 1 i art. 48a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, oraz monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 56, poz. 344, z późn. zm.), aby codziennie rano i wieczorem kontrolować ich stan zdrowia, a o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zawiadamiać niezwłocznie, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, organ Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższy podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze położonym w strefie I A obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń u dzików (Dz. U. poz. 420, z późn. zm.) i zakazy z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia.

Zgodnie § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny (Dz. U. Nr 207, poz. 1370, z późn. zm.), w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ASF u dzików lub wystąpieniem ASF na terytorium państwa trzeciego lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz jeśli świnie przed ubojem były utrzymywane w gospodarstwie przez 30 dni i zostaną one poddane badaniu przedubojowemu, a ich mięso zostanie poddane badaniu poubojowemu.

Jeżeli w wyniku przeprowadzenia badania przedubojowego i badania poubojowego zachodzi podejrzenie wystąpienia ASF, powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF (należy pobrać wycinek śledziony lub migdałki lub węzły chłonne).

W trakcie badania przed lub poubojowego w rzeźni, lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla ASF zmiany, w przypadku podejrzeń pobiera próbki do badań w kierunku wykrycia ASF oraz postępuje zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. Nr 158, poz. 1658).

Poza działaniami opisanymi powyżej, w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o sztuce padłej lub o podejrzeniu wystąpienia ASF przeprowadzane jest badanie kliniczne z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała świń lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie oraz w razie konieczności pobierane są próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia wirusa ASF.

Na obszarze należącym do w strefy I A, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza, w gospodarstwach utrzymujących świnie, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu (nie krótszym niż 4 miesiące), kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa w § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko – weterynaryjnym oraz badanie kliniczne z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała świń. Badanie kliniczne świń odbywa się zgodnie z rozdziałem 4 lit. a załącznika do decyzji Komisji Europejskiej 2003/422/WE z dnia 26 maja 2003 r. zatwierdzającej podręcznik diagnostyczny dotyczący afrykańskiego pomoru świń (Dz. Urz. UE L 143 z 11.06.2003, str. 35, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 39, str. 59), zwanej dalej „decyzją 2003/422/WE”. W przypadku niespełniania przez gospodarstwo wymagań dotyczących bioasekuracji powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko – weterynaryjnym oraz badanie kliniczne z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała świń.

W przypadku gospodarstw nie spełniających wymagań zawartych w § 4. ust. 2 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, w przypadku przemieszczania świń z gospodarstwa na obszarze położonym w strefie I A, poza ten obszar, świnie zostają poddane badaniu o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 1.

Na obszarze położonym w strefie I A urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF:

- 1) o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, a w szczególności:
 - a) od świń padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem ASF;
 - b) od świń, które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy;
 - c) od świń:
 - mających objawy chorobowe wraz z gorączką
lub
 - mających gorączkę i objawy zespołu krwotocznego: punkcikowate wybroczyny i wylewy krwotoczne szczególnie w węzłach chłonnych, nerkach, śledzionie (która jest powiększona i ciemna, zwłaszcza w ostrej formie), pęcherzu moczowym oraz owrzodzenia w pęcherzyku żółciowym;
- 2) w przypadku podejrzenia, od świń, o których mowa w § 2a ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny.

Na obszarze położonym w strefie I A pobiera się próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, od każdego padłego, w tym z uwzględnieniem zwierząt zabitych podczas wypadków drogowych oraz innych zdarzeń, i każdego zabitego (odstrzelonego) dzika.

Każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana przez określenie numeru kolejnego tuszy, numeru koła łowieckiego, miejscowości i daty pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służb Leśnych, Straży Granicznej oraz każda osoba mająca kontakt z martwymi dzikami ma obowiązek zgłaszania organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze objętym ograniczeniami obowiązuje zakaz polowań i odłowów dzików bez zgody powiatowego lekarza weterynarii, myśliwi są zobowiązani informować powiatowego lekarza weterynarii o terminach planowanych polowań.

Każdy dzik, odstrzelony na obszarze położonym w strefie I A jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od każdego dzika odstrzelonego, odstrzelonego chorego, a także od każdego dzika znalezionej martwego oraz zwłok dzików ulegających autolizie na obszarze położonym w strefie I A lub dostarczonego do położonego na tym obszarze punktu lub zakładu, o których mowa powyżej.

W przypadku dzików odstrzelonych nie wykazujących żadnych objawów chorobowych dopuszcza się pobieranie próbek do badań w kierunku wykrycia ASF przez przeszkolonych myśliwych. Przeszkolenie myśliwych będzie się odbywać poprzez dostarczenie przez powiatowego lekarza weterynarii myśliwym oraz kołom łowieckim wyciecznych, a także ulotek, zgodnie z ust. 3.5.

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009 str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1069/2009”:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików;
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała dzików odstrzelonych, w tym sierść i skóra, w przypadku których badanie laboratoryjne wykazało wynik dodatni;
- 3) narogi i patrochy i inne części ciała dzika odstrzelonego chorego;
– na obszarze położonym w strefie I A są zakwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usuwaniu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze położonym w strefie I A są zakwalifikowane jako materiał kategorii 2 oraz podlegają usuwaniu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 rozporządzenia nr 1069/2009.

Tusze dzików odstrzelonych, bez patrochów w przypadku których badanie laboratoryjne wykazało wynik ujemny, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, na obszarze położonym w strefie I A są zakwalifikowane jako materiał kategorii 3 oraz podlegają usuwaniu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

Strefa I B

Na obszarze należącym do strefy I B wprowadza się środki zwalczania choroby zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 61, art. 47 ust. 1 i art. 48a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, oraz monitorowanie zdrowia świń i dzików. W ramach programu posiadacze świń są obowiązani, uwzględniając § 6 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 lutego 2010 r. w sprawie wymagań i sposobu postępowania przy utrzymywaniu gatunków zwierząt gospodarskich, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej, aby codziennie rano i wieczorem kontrolować ich stan zdrowia, a o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia tej choroby zawiadamiać niezwłocznie, zgodnie z art. 42 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, do organów Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

W związku z wystąpieniem ASF na obszarze położonym w strefie I B obowiązują nakazy określone w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń u dzików (Dz. U. poz. 420, z późn. zm.) i zakazy z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia.

Zgodnie § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny, w przypadku wprowadzenia ograniczeń wynikających z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, dopuszcza się ubój w gospodarstwie objętym ograniczeniem, jeżeli ograniczenie to zostało wprowadzone w związku z wystąpieniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej afrykańskiego pomoru świń u dzików lub wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium państwa trzeciego lub państwa członkowskiego Unii Europejskiej, graniczących z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz jeśli świnie przed ubojem były utrzymywane w gospodarstwie przez 30 dni i zostaną one poddane badaniu przedubojowemu, a ich mięso zostanie poddane badaniu poubojowemu. Jeżeli w

wyniku przeprowadzenia badania przedubojowego i badania poubojowego zachodzi podejrzenie wystąpienia ASF, pobiera się próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF (należy pobrać wycinek śledziony lub migdałki lub węzły chłonne).

W trakcie badania przed lub poubojowego w rzeźni, lekarz weterynarii zwraca uwagę na charakterystyczne dla afrykańskiego pomoru świń zmiany, w przypadku podejrzeń pobiera próbki do badań w kierunku ASF oraz postępuje zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

Poza działaniami opisanymi powyżej, w każdym przypadku zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej przez posiadacza świń o sztuce padłej lub o podejrzeniu wystąpienia ASF przeprowadzone jest badanie kliniczne z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała świń lub badanie sekcyjne świń znajdujących się w stadzie oraz w razie konieczności pobierane są próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia wirusa ASF.

Na obszarze należącym do w strefy I B, powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza, w gospodarstwach utrzymujących świnię, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu (nie krótszym niż 4 miesiące), kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa w § 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko – weterynaryjnym oraz badanie kliniczne z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała świń. Badanie kliniczne świń odbywa się zgodnie z rozdziałem 4 lit. A załącznika do decyzji 2003/422/WE. W przypadku niespełniania przez gospodarstwo wymagań dotyczących bioasekuracji powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza dodatkową kontrolę przestrzegania zakazów i nakazów, o których mowa powyżej, kontrolę stanu zdrowia świń wraz z wywiadem lekarsko – weterynaryjnym oraz badanie kliniczne z pomiarem wewnętrznej ciepłoty ciała świń.

W przypadku gospodarstw nie spełniających wymagań zawartych w § 7 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, w przypadku przemieszczania świń z gospodarstwa na obszarze położonym w strefie I B, do innego państwa członkowskiego UE lub państwa trzeciego, świnię zostają poddane badaniu o którym mowa w § 7 ust. 2 pkt 3 tego rozporządzenia.

Z obszaru każdego powiatu lub jego części na obszarze położonym w strefie I B urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki:

- 1) o których mowa w § 15 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, a w szczególności:
 - a) od świń padłych, u których nie można wykluczyć zakażenia wirusem afrykańskiego pomoru świń,
 - b) od świń, które wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy,
 - c) od świń:
 - mających objawy chorobowe wraz z gorączką
lub
 - mających gorączkę i objawy zespołu krwotocznego: punkcikowate wybroczyny i wylewy krwotoczne szczególnie w węzłach chłonnych, nerkach, śledzionie (która jest powiększona i ciemna, zwłaszcza w ostrej formie), pęcherzu moczowym oraz owrzodzenia w pęcherzyku żółciowym;
- 2) w przypadku podejrzenia, od świń, o których mowa w § 2a rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 21 października 2010 r. w sprawie wymagań weterynaryjnych przy produkcji mięsa przeznaczonego na użytek własny.

Na obszarze położonym w strefie I B urzędowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, o których mowa w § 15 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, od każdego padłego, w tym z uwzględnieniem zwierząt zabitych podczas wypadków drogowych oraz innych zdarzeń i każdego zabitego (odstrzelonego) dzika przeznaczonego do wysyłki na obszar położony w strefie II.

Każda tusza odstrzelonego dzika przeznaczonego do wysyłki na obszar położony w strefie II powinna być oznakowana przez określenie numeru kolejnego tuszy, numeru koła łowieckiego, miejscowości i daty pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służb Leśnych, Straży Granicznej oraz każda osoba mająca kontakt z martwymi dzikami ma obowiązek zgłaszania organom Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików. Na obszarze położonym w strefie I B myśliwi informują właściwego powiatowego lekarza weterynarii o terminach planowanych polowań.

Każdy dzik, odstrzelony na obszarze położonym w strefie I B przeznaczony do wysyłki na obszar położony w strefie II jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza oględziny tuszy zwracając uwagę na zmiany chorobowe, które mogą wskazywać na zakażenie wirusem ASF.

Powiatowy lekarz weterynarii pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku ASF od każdego dzika odstrzelonego, który przeznaczony jest do wysyłki na obszar położony w strefie II, od każdego dzika odstrzelonego chorego oraz znalezionej martwej, w tym ze zwłok dzików ulegających autolizie, na obszarze położonym w strefie I B.

W przypadku nie wykazujących żadnych objawów chorobowych dzików odstrzelonych, które przeznaczone są do wysyłki na obszar położony w strefie II, dopuszcza się pobieranie próbek do badań w kierunku wykrycia ASF przez przeszkolonych myśliwych. Przeszkolenie myśliwych będzie się odbywać poprzez dostarczenie przez powiatowego lekarza weterynarii myśliwym oraz kołom łowieckim wytycznych, a także ulotek, zgodnie z ust. 3.5.

Informacje o zamiarze wysyłki tusz, wszystkich części ciała oraz skóry dzików na obszar położony w strefie II są przekazywane przez właściwe koło łowieckie do powiatowego lekarza weterynarii właściwego terytorialnie dla położenia obwodu łowieckiego znajdującego się na obszarze położonym w strefie I B. Na żądanie powiatowego lekarza weterynarii informacje mogą obejmować wysłane na obszar położony w strefie II tusze, wszystkie części ciała oraz skóry dzików za okres ostatnich 6 miesięcy.

Zgodnie z rozporządzeniem nr 1069/2009:

- 1) wszystkie znalezione zwłoki dzików;
- 2) wszystkie tusze wraz ze wszystkimi częściami ciała dzików odstrzelonych, w tym sierść i skóra, w przypadku których badanie laboratoryjne wykazało wynik dodatni;
- 3) narogi i patrochy i inne części ciała dzika odstrzelonego chorego

– na obszarze położonym w strefie I B są zakwalifikowane jako materiał kategorii 1 oraz podlegają usuwaniu i przetworzeniu zgodnie z art. 12 rozporządzenia nr 1069/2009.

Patrochy odstrzelonego dzika na obszarze położonym w strefie I B są zakwalifikowane jako materiał kategorii 2 oraz podlegają usuwaniu i przetworzeniu zgodnie z art. 13 przedmiotowego rozporządzenia.

Tusze dzików odstrzelonych, bez patrochów, w przypadku których badanie laboratoryjne wykazało wynik ujemny, a które nie są przeznaczone do spożycia przez ludzi, na obszarze położonym w strefie I B są zakwalifikowane jako materiał kategorii 3 oraz podlegają usuwaniu i przetworzeniu zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 1069/2009.

Strefa II

Na obszarze należącym do strefy II próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia wirusa ASF są pobierane przez powiatowego lekarza weterynarii, po otrzymaniu zawiadomienia zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, urzędowy lekarz weterynarii, w następujący sposób:

1) od świń w przypadku, gdy padnięcia w stadzie wynoszą:

- a) u prosiąt – powyżej 20%,
- b) u warchlaków - powyżej 10%,
- c) u tuczników - powyżej 5%

– z tym, że przed pobraniem próbek powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę stanu zdrowia świń w stadzie, w tym badanie kliniczne i pomiar wewnętrznej ciepłoty ciała świń lub badanie sekcyjne padłych świń, i pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od świń mających:

– objawy chorobowe wraz z gorączką lub padłych
lub

– gorączkę i objawy zespołu krwotocznego: punkcikowate wybroczyny i wylewy krwotoczne szczególnie w węzłach chłonnych, nerkach, śledzionie (która jest powiększona i ciemna, zwłaszcza w ostrej formie), pęcherzu moczowym oraz owrzodzenia w pęcherzyku żółciowym;

2) w pozostałych przypadkach, w których świnie wykazują nietypowe objawy kliniczne, na podstawie których niemożliwe jest postawienie diagnozy lub objawy wskazujące na podejrzenie zakażenia ASF, z tym, że przed pobraniem próbek powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza kontrolę stanu zdrowia świń w stadzie, w tym badanie

kliniczne i pomiar wewnętrznej ciepłoty ciała świń lub badanie sekcyjne padłych świń, i pobiera próbki do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od świń mających:

- objawy chorobowe wraz z gorączką lub padłych
lub
- gorączkę i objawy zespołu krwotocznego: punkcikowate wybroczyny i wylewy krwotoczne szczególnie w węzłach chłonnych, nerkach, śledzionie (która jest powiększona i ciemna, zwłaszcza w ostrej formie), pęcherzu moczowym oraz owrzodzenia w pęcherzyku żółciowym;

3) od każdego padłego oraz odstrzelonego chorego dzika, w tym dzikówzabitych podczas wypadków komunikacyjnych oraz innych zdarzeń.

3.2.3. Rodzaj pobieranych próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF, przesyłanie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz wykonywanie badań laboratoryjnych

Rodzaj pobieranych próbek do badań laboratoryjnych w kierunku wykrycia ASF od żywych, padłych, ubitych świń oraz padłych i odstrzelonych dzików jest określony w rozdziale V lit.B załącznika do decyzji 2003/422/WE.

Od żywych świń i odstrzelonych dzików do badania pobiera się próbki krwi, a w innych przypadkach migdałki, węzły chłonne (żołądkowe, wątrobowe, podżuchwowe, zagardłowe), śledzionę, nerki, tkankę płucną i jeżeli to możliwe – krew. W przypadku zwłok zwierząt w daleko posuniętym stanie rozkładu do badania pobiera się kość długą lub mostek.

Na obszarze położonym w strefie I A, I B oraz strefie II próbki pobrane od żywych, padłych i ubitych świń bada się metodą qRT – PCR, a w przypadku pozytywnego wyniku PCR również metodą ELISA. Na obszarze położonym w strefie I A oraz I B w przypadku podejrzenia występowania w stadzie ozdrowieńca próbki bada się metodą ELISA.

Na obszarze położonym w strefie I A, próbki pobrane od padłych i odstrzelonych dzików oraz bada się metodą qRT – PCR oraz, jeśli możliwe jest pobranie odpowiednich próbek do badań, metodą ELISA.

Na obszarze położonym w strefie I B próbki pobrane od padłych, odstrzelonych chorych dzików oraz odstrzelonych dzików wysyłanych na obszar położony w strefie II bada się metodą qRT – PCR.

Na obszarze położonym w strefie II dziki padłe oraz odstrzelone chore bada się metodą qRT – PCR.

Wszystkie badania laboratoryjne w kierunku wykrycia ASF przeprowadzane w ramach programu wykonywane są w laboratoriach wyznaczonych przez Głównego Lekarza Weterynarii, zgodnie z art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.).

3.2.4. Inne działania podejmowane na obszarze należącym do strefy I A

Po stwierdzeniu ASF u dzika powiatowy lekarz weterynarii zarządza środki zwalczania choroby, zgodnie z przepisami o zwalczaniu afrykańskiego pomoru świń wydanymi na podstawie art. 61, art. 47 ust. 1 i art. 48a ust. 3 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Ponadto w gospodarstwach położonych w wyznaczonym przez niego obszarze o promieniu 10 km wokół przypadku afrykańskiego pomoru świń u dzika powiatowy lekarz weterynarii może:

- 1) przeprowadzić badanie kliniczne świń;
- 2) dokonać indywidualnego oznakowania świń;
- 3) pobrać próbki do badań od świń;
- 4) jeżeli wymaga tego sytuacja epizootyczna, nakazać ubój lub zabicie świń na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

3.3. Wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią

Na drogowych przejściach granicznych z Białorusią podejmuje się następujące środki bioasekuracji:

- 1) zabezpieczenie pasów ruchu dla pojazdów do 3,5 tony przy użyciu mat dezynfekcyjnych;
- 2) dokonywanie, w miarę potrzeb, przy wcześniejszym zapewnieniu dostępu do urządzeń umożliwiających pełne oczyszczenie i dezynfekcję środków transportu przeznaczonych do przewozu zwierząt, wjeżdżających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z decyzją wykonawczą Komisji 2013/426/UE z dnia 5 sierpnia 2013 r. w sprawie środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu do Unii wirusa afrykańskiego pomoru świń z niektórych państw trzecich lub części terytorium państw trzecich, w których

potwierdzono obecność choroby, oraz uchylającą decyzję 2011/78/UE (Dz. Urz. UE L 211 z 07.08.2013, str. 5) oraz decyzją wykonawczą 2014/84/UE z dnia 12 lutego 2014 r. zmieniającą decyzję wykonawczą 2013/426/UE w sprawie środków mających na celu zapobieżenie wprowadzaniu do Unii wirusa afrykańskiego pomoru świń z niektórych państw trzecich lub części terytorium państw trzecich, w których potwierdzono obecność choroby, oraz uchylającą decyzję 2011/78/UE (Dz. Urz. UE L 44 z 14.02.2014, str. 53) oraz utrzymanie w odpowiednim stanie technicznym urządzeń do oczyszczania i dezynfekcji środków transportu.

3.4. Zakup urządzenia służącego do zabijania dwutlenkiem węgla świń podejrzanych lub ASF

W ramach programu zostanie zakupione mobilne urządzenie służące do zabijania dwutlenkiem węgla świń podejrzanych lub zakażonych ASF. Urządzenie to może być stosowane w przypadku konieczności zabicia świń zgodnie z przepisami dotyczącymi zwalczania ASF.

3.5. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego oraz pasz, rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa

W ramach programu publikuje się ulotki zawierające następujące dane: opis ASF oraz jej objawy, informację o sposobie rozprzestrzeniania się choroby, instrukcję postępowania posiadacza zwierząt w związku z podejrzeniem lub wystąpieniem ASF, informację o przysługujących odszkodowaniach, bioasekuracji, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi, właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz zasadach przeprowadzania oczyszczania i odkażania w gospodarstwach. Ulotki dla myśliwych zawierają następujące dane: informacje dotyczące opisu ASF, objawów, informacje o postępowaniu myśliwego z tuszą dzika po dokonaniu polowania, w tym sposobie pobierania próbek do badań w kierunku wykrycia ASF od dzików odstrzelonych nie wykazujących żadnych objawów chorobowych oraz o zabezpieczeniu środków transportu do transportu odstrzelonych dzików przez myśliwych tak, aby zminimalizować ryzyko rozprzestrzenienia się wirusa ASF. Dystrybucja ulotek odbywa się za pośrednictwem terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej. Ulotki dystrybuuje się na całym terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, podczas wykonywanych kontroli, wśród podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz posiadaczy świń (w ramach m.in. wizyt w stadach w których utrzymywane są świny). Dodatkowo, ulotki dystrybuje się wśród myśliwych, kół łowieckich, sołtysów, wójtów, burmistrzów, prezydentów miast. Informacje o istniejącym zagrożeniu przekazywane są również przez media w postaci m.in.: audycji informacyjnych, w których przekazuje się informacje na temat choroby oraz ewentualnych dróg jej rozprzestrzeniania, a także informacje o postępowaniu w przypadku podejrzenia lub wystąpienia ASF, bioasekuracji w gospodarstwie, zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok świń oraz postępowaniu z tuszami odstrzelonych dzików oraz zasad polowań.

3.6. Przeprowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz oraz dla rolników i myśliwych

W ramach programu przeprowadzane są grupowe szkolenia dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także dla rolników i myśliwych. Mają one na celu przekazać wiedzę odnośnie ASF. Tematyka szkoleń będzie obejmować m.in.: objawy ASF, zgłaszanie podejrzeń ASF, postępowanie po zgłoszeniu podejrzenia ASF, zasady wypłacania odszkodowań, bioasekurację w gospodarstwie oraz bioasekurację myśliwego biorącego udział w polowaniu informację o zakazie karmienia świń odpadami gastronomicznymi oraz o właściwym zagospodarowaniu zwłok.

4. Środki przewidziane programem

4.1. Podsumowanie środków przewidzianych programem

Działania podejmowane w związku z realizacją programu:

2015 rok

kontrola, nadzór

badania

inne (np. środki bioasekuracji, kampania informacyjna, szkolenia, ubój lub zabicie świń, zakup urządzenia do zabijania świń)

4.2. Władza centralna odpowiedzialna za nadzór i koordynację realizowanego programu

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu monitorowania zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i mającego na celu poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie. W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

Odpowiedzialność terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej za realizację programów określona została w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.3. Opis i określenie obszarów geograficznych i administracyjnych, na których program będzie realizowany

Program wprowadza się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Programem jest objętych 16 województw, w skład, których wchodzi 314 powiatów oraz 66 miast na prawach powiatów.

Mapa 2. Podział administracyjny Rzeczypospolitej Polskiej

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o ASF

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, posiadacz zwierząt jest obowiązany do niezwłocznego zgłoszenia podejrzenia ASF. Obowiązek ten realizują również osoby mające kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych, z tym że lekarz weterynarii wezwany do zwierzęcia w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania informuje posiadacza zwierzęcia o obowiązkach określonych w art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia

zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt i nadzoruje ich wykonanie do czasu przybycia powiatowego lekarza weterynarii lub osoby przez niego upoważnionej. Zgłoszenia należy dokonać do powiatowego lekarza weterynarii bezpośrednio albo za pośrednictwem najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub właściwego miejscowo organu samorządu terytorialnego (wójta, burmistrza, prezydenta miasta). Dodatkowo, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń, na obszarze położonym w strefie I A obowiązuje zgłoszenie każdej padłej świni.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objęte programem

Tabela 3. Liczba stad oraz pogłowie świń w podziale na wielkość gospodarstw (źródło: Agencja Rolnictwa i Modernizacji Rolnictwa, stan na dzień 18 sierpnia 2014 r.)

Województwo	1-10		11-25		26-100		101-500		501-1000		pow. 1000	
	Liczba zwierząt	Liczba stad	Liczba zwierząt	Liczba stad	Liczba zwierząt	Liczba stad	Liczba zwierząt	Liczba stad	Liczba zwierząt	Liczba stad	Liczba zwierząt	Liczba stad
dolnośląskie	15 624	3 490	24 437	1 500	39 081	861	33 555	170	16 407	24	121 850	31
kuj.-pom.	47 880	10 284	112 181	6 608	364 447	7 385	445 174	2 249	145 079	216	363 110	129
lubelskie	96 805	23 722	96 879	6 083	118 538	2 622	148 805	703	76 675	109	314 870	124
lubuskie	7 604	1 628	13 318	806	25 300	540	28 736	139	13 357	17	208 317	43
łódzkie	62 489	13 316	115 921	6 992	214 308	4 684	280 634	1 292	167 954	245	565 261	206
małopolskie	40 716	9 881	47 425	2 935	60 509	1 370	48 673	236	17 486	28	42 488	11
mazowieckie	86 561	19 116	130 800	8 029	209 422	4 545	279 801	1 304	147 020	208	1 544 723	284
opolskie	13 463	2 887	33 239	1 966	112 322	2 226	150 057	800	45 956	68	175 400	59
podkarpackie	45 690	11 379	45 730	2 849	52 366	1 190	34 563	173	12 435	18	61 381	20
podlaskie	30 314	7 010	37 058	2 318	61 758	1 301	97 920	441	79 320	113	210 140	81
pomorskie	20 675	4 301	49 325	2 945	127 321	2 611	148 080	761	57 297	82	318 561	72
śląskie	15 285	3 224	30 191	1 814	70 417	1 481	64 223	331	14 962	22	134 978	27
świętokrzyskie	36 073	8 632	44 391	2 768	61 990	1 370	59 076	287	24 877	35	176 587	62
warm.-maz.	13 130	2 868	25 429	1 514	80 488	1 592	177 002	820	83 578	120	628 695	148
wielkopolskie	77 685	16 040	199 551	11 646	753 396	14 855	1 076 396	5 387	436 497	628	1 735 738	546
zachodniopom.	9 895	2 150	20 548	1 239	38 975	856	31 687	153	19 464	27	917 924	112
Suma	619 889	139 928	1 026 423	62 012	2 390 638	49 489	3 104 382	15 246	1 358 364	1 960	7 520 023	1 955

Zgodnie z danymi Polskiego Związku Łowieckiego oraz Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, w roku łowieckim 2012/2013 liczba dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosiła ponad 282 tys. sztuk.

Liczbę dzików w poszczególnych województwach przedstawia tabela 4.

Województwo	Pogłowie dzików w tysiącach sztuk
Dolnośląskie	26,8
Kujawsko-pomorskie	12,5
Lubelskie	17,8
Lubuskie	20,4
Łódzkie	8,2
Małopolskie	6,2
Mazowieckie	18,8
Opolskie	11,2
Podkarpackie	10,8
Podlaskie	14,4
Pomorskie	20,5
Śląskie	9,7
Świętokrzyskie	5,4
Warmińsko-mazurskie	30,2
Wielkopolskie	28,1
Zachodniopomorskie	41,3
W sumie	282,2

Tabela 4. Liczba dzików w poszczególnych województwach (źródło: Polski Związek Łowiecki, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, stan na dzień 10 marca 2013 r.)

4.4.3. Identyfikacja i rejestracja zwierząt oraz gospodarstw

Podstawy prawne:

- 1) ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2008, Nr 204, poz.1281, z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2012 poz. 86, z późn. zm.);
- 3) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie sposobu oznakowania bydła, owiec i kóz oraz świń, określenia wzorów znaków identyfikacyjnych oraz wymagań i warunków technicznych kolczyków dla zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 220, poz. 1635, z późn. zm.).

Oznakowania świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dokonuje się przez założenie kolczyka na lewą małżowinę uszną zwierzęcia lub wytatuowanie w obu małżowinach usznych albo na grzbiecie zwierzęcia numeru siedziby stada, nadanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, koszty związane z oznakowaniem świń ponosi ich posiadacz.

Indywidualnego oznakowania świń na obszarze należącym do strefy I A, o którym mowa w ust. 3.2.4 , innych niż powyższe, dokonuje urzędowy lekarz weterynarii przez założenie kolczyka z kolejnym numerem zwierzęcia w stadzie. Kolejny numer zwierzęcia w stadzie musi być wykonany w sposób trwały i czytelny. Koszty związane z indywidualnym oznakowaniem świni w stadzie w takim przypadku ponosi budżet państwa.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Została opisana w ust. 3.2.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

Na obszarach, na których wprowadzono nakazy, zakazy i ograniczenia , zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, może zostać wprowadzony obowiązek zaopatrywania wszystkich przemieszczanych świń w świadectwo zdrowia, wystawiane przez organ Inspekcji Weterynaryjnej lub upoważnionego przez ten organ urzędowego lekarza weterynarii na podstawie art. 16 lub 18 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej które zawiera, co najmniej:

- 1) nazwę organu wydającego świadectwo,
- 2) numer świadectwa,

- 3) liczbę świń,
- 4) numery identyfikacyjne świń,
- 5) pochodzenie świń,
- 6) miejsce przeznaczenia świń,
- 7) środek transportu świń i jego numer rejestracyjny,
- 8) poświadczenie o spełnianiu wymagań przez świnie wymagań zdrowotnych określonych w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt,
- 9) informację o występowaniu choroby Aujeszky'ego w stadzie pochodzenia świń,
- 10) datę, pieczęć i podpis właściwego urzędowego lekarza weterynarii.

Ponadto, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przemieszczenia świń odbywają się na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2012 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszky'ego u świń (Dz. U. poz. 1440).

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, nadzór nad przemieszczaniem zwierząt sprawuje powiatowy lekarz weterynarii.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania

Zostały opisane w ust. 3.2.

4.4.7. Zastosowanie szczepionki i plany szczepień

Nie dotyczy.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura)

Zostały opisane w ust. 3.3.

4.4.9. Środki w przypadku uzyskania dodatniego wyniku w kierunku ASF

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń, w przypadku stwierdzenia choroby w gospodarstwie, powiatowy lekarz weterynarii wyznacza je jako ognisko choroby oraz:

- 1) przeprowadza dochodzenie epizootyczne, w tym pobiera, zgodnie z instrukcją diagnostyczną, reprezentatywną liczbę próbek od świń zabitych i wysyła je do badań laboratoryjnych;
- 2) nakazuje:
 - a) niezwłoczne zabicie wszystkich świń,
 - b) zniszczenie:

- zwłok świń,
 - materiału biologicznego świń, pobranego w okresie od dnia prawdopodobnego wprowadzenia czynnika zakaźnego do gospodarstwa do dnia stwierdzenia choroby w gospodarstwie,
 - mięsa pozyskanego ze świń ubitych w okresie od dnia prawdopodobnego wprowadzenia czynnika zakaźnego do gospodarstwa do dnia stwierdzenia choroby w tym gospodarstwie,
- c) zniszczenie przedmiotów i substancji, które mogły zostać skażone, w tym pasz oraz materiałów jednorazowego użytku, stosowanych w szczególności do zabijania, jeżeli jest niemożliwe ich skuteczne odkażenie,
- d) czyszczenie i odkażenie, a jeżeli to konieczne także dezynsekcję pomieszczeń, w których przebywały świny, środków transportu używanych do transportu świń lub ich tusz oraz przedmiotów, sprzętu, ściółki, obornika i gnojowicy, które mogły zostać skażone;
- 3) wysłała próbki, pobrane zgodnie z instrukcją diagnostyczną, do badań laboratoryjnych w celu określenia serotypu wirusa choroby – w przypadku pierwotnego ogniska choroby.

4.4.10. System odszkodowań dla posiadaczy świń poddanych ubojowi lub zabitych

Odszkodowania wypłaca się zgodnie z art. 49 oraz art. 57c ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Na podstawie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu . W przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, Główny Lekarz Weterynarii informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej.

5. Korzyści wynikające z realizacji programu

Przeprowadzenie działań objętych niniejszym programem przyczyni się do ochrony terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również terytorium Unii Europejskiej, przed rozprzestrzenianiem się wirusa ASF. Odpowiednio wczesne wykrycie zakażenia pozwoli na podjęcie adekwatnych działań zapobiegających jego rozprzestrzenianiu się, a tym samym ograniczenie strat ekonomicznych z tego tytułu.

6. Dane dotyczące rozwoju epidemiologicznego w ciągu ostatnich pięciu lat

6.1. Rozwój choroby

W dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od 17 lutego do 31 października 2014 r. stwierdzono 19 przypadków ASF u dzików oraz dwa ogniska ASF u świń – wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na terytorium dwóch powiatów (sokólski i białostocki) województwa podlaskiego.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2013

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	badanie serologiczne	ELISA	484	0
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	inne badanie	PCR	12 737	0
Razem				13 221	

Rok: 2012

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	12	0
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	208	0
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	1 247	0
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	1 282	0

Razem				2 749	
-------	--	--	--	-------	--

Rok: 2011

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	świnie	badanie serologiczne	ELISA	232	0
Rzeczpospolita Polska	świnie	inne badanie	PCR	12	0
Rzeczpospolita Polska	dziki	badanie serologiczne	ELISA	8	0
Rzeczpospolita Polska	dziki	inne badanie	PCR	332	0
Razem					

Rok: 2009 – 2010

Region	Gatunek zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba zbadanych próbek	Liczba próbek z wynikiem dodatnim
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	badanie serologiczne	ELISA	0	0
Rzeczpospolita Polska	świnie i dziki	inne badanie	PCR	0	0
Razem				0	

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu pod koniec każdego roku

W 2013 r. na terytorium Polski nie stwierdzono przypadków ani ognisk ASF.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikiej zwierzyny

6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji zwierząt wolno żyjących

Dane w ust. 4.4.2.

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne w odniesieniu do zwierząt wolno żyjących

Nie dotyczy.

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

7. Założenia programu

7.1. Założenia w zakresie badań laboratoryjnych

Rok: 2015 Choroba: Afrykański pomór świń Gatunek zwierząt: świnie

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Cel	Liczba planowanych badań
STREFA I A	PCR	świnie	Krew, narządy	Wykrycie ASF	29 268
STREFA I A	ELISA	świnie	Krew, narządy	Wykrycie ASF	187
STREFA I B	PCR	świnie	Krew, narządy	Wykrycie ASF	309
STREFA I B	ELISA	świnie	Krew, narządy	Wykrycie ASF	185
STREFA II	PCR	świnie	Krew, narządy	Wykrycie ASF	1 462
RAZEM					31 411

Rok: 2015 Choroba: Afrykański pomór świń Gatunek zwierząt: dziki

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Cel	Liczba planowanych badań
STREFA I A	PCR	dziki	Krew, narządy	Wykrycie ASF	1 960
STREFA I A	ELISA	dziki	Krew, narządy	Wykrycie ASF	1 867
STREFA I B	PCR	dziki	Krew, narządy	Wykrycie ASF	2 752
STREFA II	PCR	dziki	Krew, narządy	Wykrycie ASF	1 958
RAZEM					8 537

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Zostały opisane w ust. 3.2.

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

Zostały opisane w ust. 3.2.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie dotyczy.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikiej zwierzyny

Nie dotyczy.

8. Szczegółowa analiza kosztów programu

8.1. Koszty programu prowadzonego na obszarze położonym w strefie I A rok 2015

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	26 607 świń	21,86	581 629,02	5,49	146 072,43	tak
	dziki padłe	156 dzików	76,82	11 983,92	19,30	3 010,80	tak
	dziki odstrzelone, w tym dostarczanie dzików odstrzelonych do badań	1 626 dzików	123,88	201 428,88	31,13	50 617,38	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	31 228 badań	147,79	4 615 186,12	37,13	1 159 495,64	tak
	ELISA	2 054 badań	56,00	115 024,00	14,07	28 899,78	tak
2. Badanie kliniczne stad oraz kontrola bioasekuracji	koszty pracy	12 900 godzin	41,00	528 900,00	10,30	132 870,00	tak
	koszty dojazdów	322 500 km	0,80	258 000,00	0,20	64 500,00	nie
3. Czyszczenie i dezynfekcja	środki dezynfekcyjne	363 opakowania	530,08	192 419,04	133,19	48 347,97	tak
4. Materiały eksploatacyjne i sprzęt specjalny	maty dezynfekcyjne	400 sztuk	1 178,86	471 544,00	296,20	118 480,00	tak

5. Inne koszty	wydruk ulotek informacyjnych	30 000 sztuk	0,48	14 400,00	0,12	3 600,00	tak
	przeprowadzone szkoleń grupowych	8 szkoleń	1 500,00	12 000,00	376,88	3 015,04	nie
	indywidualne oznakowanie - praca	1 600 godzin	53,00	84 800,00	13,32	21 312,00	nie
	odszkodowanie za zwierzęta zabite	2 000 sztuk	484,00	968 000,00	121,61	243 220,00	tak
	odszkodowanie za zwierzęta ubite	6 000 sztuk	350,00	2 100 000,00	87,94	527 640,00	tak
	transport do uboju	24 000 km	3,41	81 840,00	0,86	20 640,00	tak
	kontener do zabijania świń dwutlenkiem węgla	1 sztuka	105 691,06	105 691,06	26 555,54	26 555,54	tak
	wycena przez rzeczoznawców	1 280 godzin	31,96	40 908,80	8,03	10 278,40	nie
	zabicie świń	2 000 sztuk	38,21	76 420,00	9,60	19 200,00	tak
	dojazdy w celu zabicia świń	4 000 km	0,80	3 200,00	0,20	800,00	tak
	koszt unieszkodliwienia świń zabitych (usługa + załadunek + transport)	2 000 sztuk	231,48	462 960,00	58,16	116 320,00	tak
	koszt unieszkodliwienia tusz dzików, które nie	488 sztuk	138,89	67 778,32	34,90	17 031,20	tak

	mogą być zagospodarowane przez myśliwych						
RAZEM				10 994 113,16		2 761 906,18	
w tym koszty kwalifikowane:				10 598 404,36		2 662 800,74	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,98 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2014 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015 realizacji programu w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

8.2. Koszty programu prowadzonego na obszarze położonym w strefie I B rok 2015

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	281 świń	21,86	6 142,66	5,49	1 542,69	tak
	dziki padłe	160 dzików	76,82	12 291,20	19,30	3 088,00	tak
	dziki odstrzelone	2 342 dzików	123,88	290 126,96	31,13	72 906,46	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	3 061 badań	147,79	452 385,19	37,13	113 654,93	tak
	ELISA	185 badań	56,00	10 360,00	14,07	2 602,95	tak
2. Badanie kliniczne stad oraz kontrola bioasekuracji	praca	30 186 godzin	41,00	1 237 626,00	10,30	310 915,80	tak
	dojazdy	754 650 km	0,80	603 720,00	0,20	150 930,00	nie
3. Inne koszty	wydruk ulotek informacyjnych	30 000 sztuk	0,48	14 400,00	0,12	3 600,00	tak

przeprowadzenie szkoleń grupowych	14 szkoleń	1 500,00	21 000,00	376,88	5 276,32	nie
unieszkodliwienie tusz dzików, które nie mogą być zagospodarowane przez myśliwych	703 sztuki	138,89	97 639,67	34,90	24 534,70	tak
RAZEM			2 745 691,68		689 051,85	
w tym koszty kwalifikowane:			2 120 971,68		532 845,53	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,98 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2014 r.

Są to szacunkowe koszty realizacji programu, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015 realizacji programu w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

8.3. Koszty programu prowadzonego na obszarze położonym w strefie II rok 2015

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł	Koszt jednostkowy w euro	Kwota całkowita w euro	Wniosek o dofinansowanie z funduszy unijnych (tak/nie)
1. Badania							
1.1. Koszt pobierania próbek	świnie	1 329 świń	21,86	29 051,94	5,49	7 296,21	tak
	dziki padłe i chore odstrzelone	1 780 dzików	76,82	136 739,60	19,30	34 354,00	tak
1.2. Koszt analizy	test PCR	3 420 badań	147,79	505 441,80	37,13	126 984,60	tak
2. Inne koszty	wydruk ulotek informacyjnych	240 000 sztuk	0,48	115 200,00	0,12	28 800,00	tak
	przeprowadzenie szkoleń grupowych	294 szkolenia	1 500,00	441 000,00	376,88	110 802,72	nie
RAZEM				1 227 433,34		308 237,53	
w tym koszty kwalifikowane:				786 433,34		197 434,81	

Analiza obejmuje szacunki kosztów ponoszonych w ramach programu. Wszystkie wartości są podane bez VAT. Koszt programu obliczono wg kursu euro 3,98 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2014 r.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015 realizacji programu w ramach limitu wydatków właściwej części budżetowej.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wprowadzenia „Program mający na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1539). Działania objęte programem realizuje się w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 r. Jest to kontynuacja działań prowadzonych w 2014 r. zgodnie „Programem mającym na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” realizowanego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie” (Dz. U. poz. 996).

Układ i forma programu są zgodne z wymaganiami decyzji Komisji 2008/425/WE z 25 kwietnia 2008 r. ustanawiającej standardowe wymagania w zakresie przedkładania przez państwa członkowskie krajowych programów zwalczania, kontroli i monitorowania niektórych chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych w celu uzyskania finansowania wspólnotowego (Dz. Urz. UE L 159 z 18.06.2008, str. 1, z późn. zm.). Program zawiera również informacje określone w art. 57 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Stosownie do art. 57 ust. 6 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt program został uzgodniony pod względem finansowym z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych oraz pod względem merytorycznym z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Program został przesłany przez Głównego Lekarza Weterynarii do Komisji Europejskiej w dniu 30 kwietnia 2014 r. W wyniku przeprowadzonych uzgodnień z Komisją Europejską oraz z uwagi na zmieniającą się sytuację epizootyczną, a także doświadczenia Polski i innych państw członkowskich Unii Europejskiej w zwalczaniu choroby, program został zmieniony w następujący sposób:

- 1) celem programu jest monitorowanie sytuacji epizootycznej oraz zwalczanie ASF, a nie kontrola choroby zakaźnej zwierząt (podstawowym celem programu kontroli jest

- uzyskanie lub utrzymanie częstości występowania choroby zwierząt lub chorób odzwierzęcych na poziomie dopuszczalnym z punktu widzenia sanitarnego);
- 2) w ust. 2 i ust. 6.1 zaktualizowano dane dotyczące sytuacji epizootycznej;
 - 3) w ust. 2 uzupełniono program o historię rozprzestrzenienia się wirusa ASF na terytorium Europy;
 - 4) w ust. 3 rozszerzono opis programu;
 - 5) zmieniono brzmienie ust. 3.1 oraz 3.4, w związku z faktem, że zdecydowano o zakupie wyłącznie kontenera do zabijania świń przy użyciu dwutlenku węgla;
 - 6) zmieniono brzmienie ust. 3.1 oraz 3.3 - wzmocnienie środków bioasekuracji nie będzie dotyczyło drogowych przejść granicznych z Ukrainą, na przejściach drogowych z Białorusią zrezygnowano z utworzenia niecek dezynfekcyjnych do mycia i dezynfekcji kół oraz myjni do mycia i dezynfekcji samochodów ciężarowych od zewnątrz, a także z zakupu banerów informacyjnych;
 - 7) w ust. 3.5 uzupełniono wyjaśnienia, na czym będzie polegała kampania informacyjna dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa;
 - 8) w ust. 3.2.1 zmieniono obszar stref I A, I B i II (obecnie do strefy I A należą powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części II załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE z dnia 9 października 2014 r. w sprawie środków kontroli w zakresie zdrowia zwierząt w odniesieniu do afrykańskiego pomoru świń w niektórych państwach członkowskich oraz uchylającej decyzję wykonawczą 2014/178/UE (Dz. Urz. UE L 295 z 11.10.2014, str. 63), do strefy I B należą powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wymienione w części I załącznika do decyzji wykonawczej Komisji 2014/709/UE, do strefy II należą pozostałe powiaty lub części powiatów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej);
 - 9) w ust. 3.2.2 uzupełniono program o opis środków podejmowanych w gospodarstwach w strefie I A i I B w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń (środki podejmowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem u dzików afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. poz. 420, z późn. zm.);

- 10) w ust. 3.2.2 zaktualizowano częstotliwość kontroli gospodarstw w strefie I A i I B oraz uwzględniono konieczność przeprowadzania kontroli spełniania wymagań dotyczących bioasekuracji;
- 11) w ust. 3.2.2 uzupełniono program o zasady postępowania z tuszami i zwłokami dzików w strefie I A i I B;
- 12) w ust. 3.2.2 oraz ust. 3.2.3 wprowadzono zmiany w kategoriach świń i dzików, w przypadku których konieczne jest pobranie próbek do badań laboratoryjnych w kierunku ASF oraz w rodzajach przeprowadzanych badań laboratoryjnych próbek pobranych od świń i dzików;
- 13) w ust. 3.6 zrezygnowano z prowadzenia szkoleń indywidualnych;
- 14) w ust. 3.6 uzupełniono zakres tematyczny szkoleń o bioasekurację myśliwego biorącego udział w polowaniu;
- 15) w ust. 3.2.1 oraz 4.4.2 uzupełniono program o dane dotyczące liczby stad oraz pogłowie świń w podziale na wielkość gospodarstw;
- 16) w ust. 6.2 dodano dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych za lata 2009–2013;
- 17) w ust. 7 zaktualizowano dane dotyczące założeń w zakresie badań laboratoryjnych;
- 18) w ust. 3 i 8 zaktualizowano szacunkowe koszty realizacji programu, dostosowując je do zmienionych założeń oraz dokonując aktualizacji kosztów jednostkowych oraz ponownie przeliczono koszty programu wyrażone w euro, zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw – aktualizacja październik 2014 r.;
- 19) w całym programie wprowadzono poprawki redakcyjne, uwzględniając brzmienie programu wprowadzonego w życie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie (Dz. U. poz. 996).

Właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programu są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzki lekarz weterynarii oraz powiatowy lekarz weterynarii.

Afrykański pomór świń (African swine fever – ASF) to groźna, wysoce zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa świń domowych wszystkich ras oraz dzików. Ludzie nie są

wrażliwi na zakażenie wirusem ASF, w związku z czym choroba ta nie stwarza zagrożenia dla ich zdrowia i życia. Jednakże, wystąpienie ASF skutkuje przede wszystkim narażeniem danego kraju na ogromne straty finansowe, związane w pierwszej kolejności z całkowitym zablokowaniem możliwości eksportu świń lub wieprzowiny do krajów trzecich, jak również z brakiem możliwości handlu zwierzętami oraz produktami pochodzenia zwierzęcego wewnątrz Unii Europejskiej. Ponadto, wystąpienie ASF niesie ze sobą konieczność wypłaty odszkodowań za zwierzęta zabite z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej oraz poniesienia innych kosztów związanych ze zwalczaniem choroby. Strategia walki z chorobą polega na zlikwidowaniu wirusa w jak najkrótszym możliwym czasie. Obejmuje ona m. in. zabicie zwierząt w ognisku choroby i utylizację ich zwłok, kontrolę przemieszczania się zwierząt, ludzi, produktów pochodzenia zwierzęcego oraz sprzętu, oczyszczanie i dezynfekcję skażonych pomieszczeń i sprzętu, prowadzenie dochodzenia epizootycznego, perlustrację mającą na celu określenie zasięgu choroby oraz utworzenie obszarów zapowietrzonych i zagrożonych.

Szczegółowy sposób i tryb zwalczania ASF reguluje rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. Nr 158, poz. 1658).

Najczęstszą przyczyną zakażenia świń jest bezpośredni kontakt ze zwierzętami zakażonymi lub skażonymi odpadkami żywnościowymi. W przypadku obszarów o wysokim zagęszczeniu gospodarstw utrzymujących świnie, rozprzestrzenianie się wirusa między gospodarstwami byłoby stosunkowo łatwe, głównie za pośrednictwem osób odwiedzających dane gospodarstwo lub poprzez skażoną paszę, wodę czy sprzęt wykorzystywany do obsługi zwierząt.

Z uwagi na powyższe uwarunkowania, ASF na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlega obowiązkowi zgłaszania i zwalczania oraz zakazowi szczepień zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. Nr 159, poz. 1658). Wystąpienie tej choroby podlega ponadto obowiązkowi zgłaszania do Komisji Europejskiej oraz innych państw członkowskich Unii Europejskiej, jak również do Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE).

W 2007 r. wirus afrykańskiego pomoru świń (ASF) rozprzestrzenił się z pierwotnego ogniska w Gruzji na terytorium Europy Wschodniej. Wirus prawdopodobnie został przeniesiony poprzez odpady kuchenne użyte do karmienia świń, pochodzące ze statku

płynącego z Afryki, który zawinął do portu w Poti (Gruzja). Po wprowadzeniu wirusa ASF na kontynent europejski, choroba ta bardzo szybko rozprzestrzeniła się na terytorium Armenii, Azerbejdżanu oraz Federacji Rosyjskiej. W sierpniu 2012 r. ognisko tej choroby zostało stwierdzone w południowo-wschodniej części Ukrainy. W czerwcu 2013 r., białoruskie władze weterynaryjne potwierdziły wykrycie ASF we wsi Czapuń w obwodzie grodzieńskim, 170 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską oraz w Witebsku w północno-wschodniej części Białorusi, 450 km od granicy z Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 2014 r. na terytorium Litwy stwierdzono dwa przypadki wirusa ASF u dzików, natomiast w dniu 17 lutego 2014 r. potwierdzono pierwszy przypadek wirusa ASF u dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Łącznie od 17 lutego do 31 października 2014 r. stwierdzono 19 przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) u dzików oraz dwa ogniska ASF u świń - wszystkie zlokalizowane w pobliżu granicy z Białorusią na terytorium dwóch powiatów (sokólski i białostocki) województwa podlaskiego. W 2014 r. stwierdzono ogniska oraz przypadki ASF u dzików na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii. Istnieje duże prawdopodobieństwo dalszego szerzenia się wirusa ASF, w szczególności wśród zwierząt wolno żyjących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz w państwach nadbałtyckich, z uwagi na duże kompleksy leśne na granicy między państwami nadbałtyckimi a Białorusią oraz znaczący ruch osobowy i tranzytowy między tymi państwami zwiększający ryzyko nielegalnego przewiezienia produktów żywnościowych skażonych wirusem lub przeniesienia wirusa przez środki transportu lub podróży.

Od 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF. Badania te były prowadzone w pasie przygranicznym o szerokości 40 km (wzdłuż granicy północnej z Obwodem Kaliningradzkim i wschodniej z Litwą, Białorusią i Ukrainą) obejmującym części województw: warmińsko - mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podkarpackiego. Próbkę pobierane były od padłych świń (na podstawie analizy ryzyka) oraz padłych i odstrzelonych dzików. Od lipca 2013 r. na obszarze położonym w strefie I, a od października 2013 r. na obszarze położonym w strefie II i III badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF były prowadzone zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 stycznia 2014 r. w sprawie wprowadzenia programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 115).

W 2014 r. kontynuowane były badania w kierunku wykrycia ASF, zgodnie z programem wprowadzonym w życie rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wprowadzenia w 2014 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie (Dz. U. poz. 996). W związku z aktualną sytuacją epizootyczną konieczne jest kontynuowanie programu również w 2015 r. Program obejmuje następujące działania:

- 1) badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) zakup kontenera do zabijania świń przy użyciu dwutlenku węgla;
- 3) ubój lub zabicie świń na obszarze położonym w strefie I A określonej w ust. 3.2.1, w przypadku wystąpienia tej choroby u dzików (na podstawie art. 44 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt);
- 4) działania powiatowego lekarza weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nadzór bierny);
- 5) nadzór czynny nad gospodarstwami na obszarze położonym w strefie I A i I B określonymi w ust. 3.2.1;
- 6) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią (drogowe przejścia graniczne w: Kuźnicy Białostockiej, Bobrownikach, Kukurykach, Połowcach, Terespolu);
- 7) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa;
- 8) prowadzenie szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz rolników i myśliwych, mających za zadanie przekazać wiedzę na temat ASF.

W powyższym programie został także określony nakaz odnoszący się do prowadzenia przez rolników utrzymujących na obszarze położonym w strefie I A oraz I B świnie, stałego monitorowania zdrowia zwierząt. Nakaz ten, zawarty w programie na wniosek Komisji

Europejskiej, nakierowany jest na wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń.

Ponadto, na obszarze położonym w strefie I A oraz I B został określony nakaz:

- 1) utrzymywania świń w gospodarstwie w sposób wykluczający kontakt z wolno żyjącymi dzikami;
- 2) sporządzenia przez posiadaczy świń spisu posiadanych świń, z podziałem na prosięta, warchlaki, tuczniaki, lochy, loszki, knury i knurki oraz bieżącego aktualizowania tego spisu;
- 3) karmienia świń paszą zabezpieczoną przed dostępem zwierząt wolno żyjących;
- 4) wyłożenia mat dezynfekcyjnych odpowiednio przed:
 - a) wjazdami i wejściami do gospodarstw, w których są utrzymywane świnię oraz wyjazdami i wyjściami z tych gospodarstw,
 - b) wejściami do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię i wyjściami z tych pomieszczeń- a także stałego utrzymywania wyłożonych mat w stanie zapewniającym utrzymanie skuteczności działania środka dezynfekcyjnego;
- 5) stosowania przez osoby mające kontakt z dzikami środków higieny niezbędnych do ograniczenia ryzyka szerzenia się afrykańskiego pomoru świń, w tym odkażanie rąk i obuwia;
- 6) bieżącego oczyszczania i odkażania narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanych do obsługi świń.

Na obszarze położonym w strefie I A oraz I B został także określony zakaz wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnię, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu art. 3 pkt 1 w związku z art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002, (Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009 r. str. 1, z późn. zm.), pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem ASF.

Na obszarze położonym w strefie I A każda tusza odstrzelonego dzika powinna być oznakowana poprzez określenie numeru kolejnego tuszy, numeru koła łowieckiego, miejscowości i daty pozyskania tuszy. Na obszarze położonym w strefie I B każda tusza odstrzelonego dzika przeznaczonego do wysyłki na obszar położony w strefie II powinna być

oznakowana poprzez określenie numeru kolejnego tuszy, określenie koła łowieckiego, miejscowości i daty pozyskania tuszy.

Myśliwi, pracownicy Służb Leśnych, Straży Granicznej oraz każda osoba mająca kontakt z martwymi dzikami ma obowiązek zgłaszania Inspekcji Weterynaryjnej faktu znalezienia zwłok dzików na obszarze położonym w strefie I A oraz I B. Ponadto, na obszarze położonym w strefie I A oraz I B myśliwi muszą informować powiatowego lekarza weterynarii o terminach planowanych polowań.

Każdy dzik, odstrzelony na obszarze położonym w strefie I A oraz każdy dzik, odstrzelony na obszarze położonym w strefie I B przeznaczony do wysyłki na obszar położony w strefie II jest niezwłocznie dostarczany do położonego na tym samym obszarze:

- 1) punktu skupu dziczyzny lub zakładu obróbki dziczyzny lub
- 2) innego zakładu nadzorowanego przez organ Inspekcji Weterynaryjnej, w którym mogą być przechowywane tusze lub skóry dzików.

W punktach i zakładach, o których mowa powyżej, tusze, części ciała i skóry dzików przechowuje się w sposób zapobiegający bezpośredniemu kontaktowi nieprzebadanych tusz, części ciała i skór dzików z surowcami i innymi przedmiotami, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się wirusa ASF.

Program został uzupełniony o powyższe zakazy i nakazy w wyniku uwag zgłoszonych przez Komisję Europejską. Mają one na celu zapobieganie rozprzestrzenieniu się wirusa ASF.

Program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej na zasadach określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającym przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczącymi zdrowia roślin i materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin, zmieniającym dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylającym decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE.

Komisja Europejska na posiedzeniu Stałego Komitetu ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz w dniu 28 listopada 2014 r. w Brukseli, przedstawiła informację dla państw członkowskich dotyczącą wyników oceny programów zwalczania, kontroli i nadzoru przedłożonych przez państwa członkowskie do wkładu finansowego Unii na 2015 rok i lata następne. Wśród wykazu programów krajowych, które zostały zatwierdzone pod względem

technicznym i zaproponowane do współfinansowania został wymieniony program wprowadzany w drodze przedmiotowego projektu rozporządzenia.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia. Należy podkreślić, że program ten ma duże znaczenie dla Polski, jako jednego z największych producentów trzody chlewnej w Unii Europejskiej, ma tym samym również duże znaczenie dla gospodarki narodowej.

Ponadto program jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej. Tym samym niewdrożenie w odpowiednim terminie projektu rozporządzenia spowoduje zmniejszenie lub wstrzymanie dofinansowania z Unii Europejskiej.

Tym samym należy uznać, że za takim terminem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia przemawia ważny interes społeczny i państwa, a zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, wobec czego nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Opracowano w Departamencie
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii:

DYREKTOR DEPARTAMENTU
Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii

Magdalena Zasepa

Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym:

Z-ca DYREKTORA
Departamentu Prawno-legislacyjnego

Marek Adamczyk

Akceptował

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Marek Sawicki

<p>Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wprowadzenia w 2015 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej „Programu monitorowania zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i mającego na celu poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie”</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Tadeusz Nalewajk Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Paweł Bryzek Departament Bezpieczeństwa Żywności i Wwetrynarii</p>	<p>Data sporządzenia 23.12.2014 r.</p> <p>Źródło: Upoważnienie ustawowe</p> <p>Nr w wykazie prac</p>
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego populacji świń i dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a co za tym idzie ochrona terytorium RP oraz terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenieniem się wirusa ASF. Uzyskanie współfinansowania ze środków UE działań opisanych w programie.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Działania takie jak: badania laboratoryjne świń i dzików, kontrole w gospodarstwach, wprowadzenie środków bioasekuracji na przejściach granicznych, akcja informacyjna oraz szkolenia dają możliwość szybkiego reagowania na stałe zagrożenie jakim jest afrykański pomór świń.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Ochrona terytorium Unii Europejskiej przed rozprzestrzenieniem się wirusa ASF. Analogiczne programy, opisujące środki i działania związane z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń lub zagrożeniem wystąpienia tej choroby prowadzone są na terytorium Litwy, Łotwy i Estonii, a od 2015 r. także na terytorium Węgier, Włoch, Rumunii i Słowacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
posiadacze świń myśliwi			
organy Inspekcji Weterynaryjnej, zarówno bezpośrednio zaangażowane w realizację programu – powiatowych i wojewódzkich lekarzy weterynarii, jak również organ nadzorujący realizację programu – Główny Lekarz Weterynarii			
lekarze weterynarii wyznaczeni do wykonywania czynności urzędowych, w tym do badania świń przeznaczonych do uboju i mięsa z tych zwierząt			
zarządcy przejść granicznych	5 przejść granicznych		
laboratoria			

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia, ze względu na materię objętą proponowaną regulacją nie będzie podlegał konsultacjom społecznym. Projekt stanowi kontynuację programu zwalczania prowadzonego w latach poprzednich.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											Łącznie (0-10)
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Dochody ogółem	5,30											5,30
budżet państwa	5,30											5,30
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	14,97											14,97
budżet państwa	14,97											14,97
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	-9,67											-9,67
budżet państwa	-9,67											-9,67
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania

Finansowanie programu odbywa się ze środków budżetowych określonych w części 83 – rezerwy celowe, działu 758 – różne rozliczenia, rozdziału 75818 – rezerwy ogólne i celowe poz. 12, przeznaczonej na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym finansowanie programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt), badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach, finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską oraz dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, oraz w części 85 – budżety wojewodów, działu 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdziału 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego w ustawie budżetowej na rok 2015.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Tymczasowy maksymalny poziom finansowego wkładu Unii dla programu monitorowania zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i mającego na celu poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie w roku 2015 wynosi 1 332 000 euro, co w przeliczeniu daje kwotę 5 301 360 złotych. Kwotę podaną w złotych przeliczono wg kursu euro 3,98 złotych zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 2 października 2014 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							Łącznie (0-10)
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10		
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa								
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowane rozporządzenie będzie miało korzystny wpływ na zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego populacji świń i dzików na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a tym samym na funkcjonowanie gospodarstw i przedsiębiorstw związanych z branżą mięsną, co przyczyni się do utrzymania ich konkurencyjności na rynku unijnym i rynkach państw trzecich. Badania laboratoryjne przeprowadzone w ramach programu pozwolą na wczesne wykrycie wirusa ASF, co umożliwi niezwłoczne zastosowanie środków administracyjnych przewidzianych w przepisach o zwalczaniu tej choroby, w celu							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw								
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe								

		likwidacji jej ognisk. Pozwoli to na minimalizację strat wynikających z zamknięcia rynku unijnego i rynków państw trzecich oraz konieczności wykonania przez posiadaczy świń nałożonych nakazów i zakazów.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:		☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Realizacja programu, po wprowadzeniu go w życie projektowanym rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, nie będzie wymagać zatrudnienia dodatkowych pracowników w powiatowych i wojewódzkich inspektoratach weterynarii oraz w Głównym Inspektoracie Weterynarii. Pobieranie próbek do badań laboratoryjnych będzie wykonywane przez urzędowych lekarzy weterynarii. Wykonywanie pozostałych zadań przewidzianych w programie będzie realizowane przez urzędowych lekarzy weterynarii lub pracowników innych organów administracji publicznej.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne X sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sytuację i rozwój regionalny. Wprowadzenie w życie Programu będzie miało pośrednio pozytywny wpływ na sytuację i rozwój regionów, gdyż umożliwi uniknięcie strat gospodarczych wynikających ze zmniejszenia produkcji oraz zmobilizuje podmioty gospodarcze do większej dbałości o stan zdrowia utrzymywanych świń oraz podwyższenie standardów bioasekuracji w gospodarstwach.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Program obejmuje działania nakierowane na zwalczanie oraz zapobieganie rozprzestrzenianiu się wirusa, poprzez: <ol style="list-style-type: none"> 1) badania laboratoryjne w kierunku wykrycia wirusa ASF przeprowadzane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; 2) zakup kontenera do zabijania świń przy użyciu dwutlenku węgla; 3) ubój lub zabicie świń na obszarze położonym w strefie I A, w przypadku wystąpienia tej choroby u dzików; 4) działania powiatowego lekarza weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia, zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2014 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (nadzór biometry). 		

- 5) nadzór czynny nad gospodarstwami na obszarze położonym w strefie I A i I B;
- 6) wzmocnienie środków bioasekuracji na drogowych przejściach granicznych z Białorusią (drogowe przejścia graniczne w: Kuźnicy Białostockiej, Bobrownikach, Kukurykach, Połowcach, Terespolu);
- 7) prowadzenie przez Inspekcję Weterynaryjną kampanii informacyjnej dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i pasz, a także rolników, myśliwych, władz samorządowych oraz społeczeństwa;
- 8) prowadzenie szkoleń dla podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez Inspekcję Weterynaryjną, związaną z produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego, pasz oraz rolników i myśliwych, mających za zadanie przekazać wiedzę na temat ASF.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Celem programu jest ochrona terytorium RP przed rozprzestrzenieniem się ASF poza strefę objętą ograniczeniami. Miernikiem programu będzie liczba przeprowadzonych badań, ze szczególnym zwróceniem uwagi na badania, w których uzyskano wynik pozytywny.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Kalkulacja kosztów.